

עמיתי אנשי החינוך,

"אחת הדמויות הבולטות, שהטביעה את חותמה בכיתתנו, היה המחנך המצוין אליעזר שמאלי. הוא טיפח בקרבנו רוח טובה של רעות וחברות, קירב אותנו אל הטבע ונטע בנו את האהבה הגדולה לארץ-ישראל ולנופיה...שמאלי 'אשם' גם בתמורה פרטית שחולל אצלי - עד שבא אלינו, הייתי ילד בודד. הוא הפיל את המחיצות ובהשפעתו שאפתי להימצא בחברה, לפעול עם כולם, לחוש את החוויה של 'להיות ביחד'." (יצחק רבין, פנקס שירות, ספריית מעריב, תש"ם – 1979)

כך, במרחק חמישה עשורים, מתאר יצחק רבין את השפעת מורו על חייו ועל חיי חבריו. את הזיכרון היקר הוא נוצר בלבו מימי ילדותו, ובגיל מאוחר הוא משחזר את התרומה שתרם המורה לעיצוב אישיותו ואת התמורה המשמעותית שחולל בחייו.

בספרות ובקולנוע ניתן למצוא דוגמאות רבות של מורים הממלאים תפקיד מפתח בחיי תלמידיהם, מקיימים לימודים משמעותיים בכיתתם, נוגעים ברובדי עומק של תלמידיהם ומגבשים כיתה לקבוצה חברתית תומכת המקבלת את חבריה. אלו הם המורים שתלמידיהם מעריכים אותם ומושפעים מהם לטובה.

קשה עבודת המורה ולא פעם אף מתסכלת. המורה נדרש להתמודד עם סוגיות פדגוגיות, לחדש ולהתחדש בתחום הידע שלו, להציג ידע זה בדרך שתהיה רלוונטית לתלמידיו, להיות אמפטי ומודע לקשיים של כל תלמיד בכיתה ולהשתדל לתת להם מענה. כמו כן מצפים ממנו לעודד את תלמידיו לעסוק בנושאים חברתיים במסגרת הכיתה, בית הספר והקהילה. בנוסף לקושי האובייקטיבי למלא ציפיות אלה במלואן, גם היחס של החברה, שמתבטא בחוסר הערכה כלפי עבודתם של המורים, מקשה עליהם ביותר, ובמקרים רבים אין הם זוכים לתמיכה ולגיבוי גם מצד ההורים. כל אלה פוגעים בסמכות המורים בעיני התלמידים. ואכן, לא פעם המורה חש בודד במערכה מאחורי דלת הכיתה.

גם מורה המצליח לעמוד בכל הציפיות של עצמו ושל החברה ממנו – ברוב המקרים יראה את פרי עמלו רק כעבור שנים, באשר עבודת המורה היא השקעה לטווח ארוך. ואכן, אנשים רבים המתבוננים במהלך חייהם, מזהים את טביעות האצבע של אותם מורים שהשפיעו על גיבוש תודעתם, זיהו ופיתחו את כישרונותיהם הייחודיים, עיצבו את עמדותיהם והתייחסותם כלפי החברה, נסכו בהם תקווה וסייעו להם להתמודד ברגעי משבר.

מערכת החינוך נערכת לקראת פתיחת שנת הלימודים החדשה. בתי ספר נוהגים לקיים ימי היערכות, העוסקים בנושאים מקצועיים, בשאלות חינוכיות, בהשתלמויות ועוד. בימים אלה מן הראוי לייחד זמן לבירור שאלת מקומו ותפקידו של המורה בחיי תלמידיו.

עיסוק בנושא זה הוא שלב ראשון במהלך משמעותי, שעשוי להתחולל בבית הספר, ואשר בו יושם דגש על תפקידי המורה לא רק כמקנה דעת וידע, אלא בעיקר כחונך, כמאמן, כמתווה דרך.

לקראת פתיחת שנת הלימודים תשס"ז מוגשת לכם בגיליון זה הצעה לפעילות, שמטרתה לעמוד על היבטים חשובים בתפקוד המורה, אשר מימושם יגביר את הסיכוי שלו להיות משמעותי לתלמידיו ויאפשר לו לזהות את נקודות החוזק שלו שיכולות לתרום להצלחתו. כמו כן מהווה הפעילות תשתית לעבודה מתמשכת, שתקנה למורים כלים למימוש החזון של המורה המשמעותי והמשפיע, ואני מקווה כי המורים יאמצו לפחות חלק מהם (אם לא את כולם) כבר בשנת הלימודים הבאה עלינו לטובה, וכל המעורבים בתהליך החינוכי יצאו נשכרים מכך.

בברכה,

שמואל אבואב

המנהל הכללי

הקדמה

עלון זה שונה מן העלונים שיצאו עד כה במסגרת הסדרה על סדר היום. הפעם הוא מיועד ישירות לצוותי מורים בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות ומטרתו להציע פעילות לחדרי מורים לקראת פתיחת שנת הלימודים. ניתן לשלב את הפעילות בימי ההיערכות המתקיימים בבתי הספר השונים. מוצע לקיים פעילות זו בישיבות צוותים מקצועיים או בפגישות מורים ומחנכי השכבה. מומלץ שמנחה הפעילות יהיה הרכז לחינוך חברתי או בעל תפקיד ניהולי פדגוגי אחר בבית הספר. פעילות זו הינה בסיס לעבודת הצוות במהלך השנה.

הפעלה

מטרות:

- ★ לעמוד על ההיבטים והמאפיינים השונים של מורה משפיע ומשמעותי.
- ★ להביא למודעות המורים את החשיבות בזיהוי נקודות החוזק שלהם כמורים.
- ★ לבחון דרכים ואמצעים בהם מורה יכול לרתום את הפוטנציאל הקיים אצלו כדי להיות מורה המשפיע על יחידים וכיתות.
- ★ לברר כיצד ניתן להמשיך במהלך השנה להעצים את המורים בבית הספר לכיוון היותם מורים משפיעים ומשמעותיים.

אוכלוסיית היעד: מורים

משך הפעילות: 90 דקות

עזרים:

- קטעי ספרות (נספח מס' 1)
- רשימת סרטים מומלצים (נספח מס' 2)
- כרטיס משימה אישי

מהלך הפעילות

שלב א' - במליאה

אפשרות 1

המנחה יחלק לכל אחד מן המשתתפים ארבעה קטעים המתארים התרשמות אישית ממורה משפיע (ראה נספח מס' 1 להפעלה). ניתן לתלות את הקטעים על קירות החדר. המנחה יבקש מהמשתתפים לעיין בקטעים ולבחור קטע אחד שהתרשמו ממנו במיוחד.

אפשרות 2

המנחה יקרין קטע אחד או יותר מתוך סרט או סרטים העוסקים במורה משפיע. (ראה נספח מס' 2)

שאלות לדיון (לשתי האפשרויות):

- אילו תחושות מעורר בכם הקטע שקראתם/הקטע מן הסרט שצפיתם בו?
- מדוע לדעתכם הצליח אותו מורה להיות משמעותי לתלמידיו?

שלב ב' – אישי

המנחה מחלק לכל אחד מן המשתתפים כרטיס משימה והכולל הגדרות לתפקידי המורה, שנלקחו מתוך מחקרים עכשוויים, ושאלות להתייחסות.

כרטיס משימה אישית - הגדרות חדשות של תפקיד המורה

עיינו בהגדרות שלפניכם והתייחסו לשאלות המצורפות.

כיום נדרש המורה למלא כמה תפקידים בו-זמנית:

- **מלמד** (teacher) - מומחה בתחום הדעת המקנה ללומדים את הידע בתחום.
- **מנחה וחונך** (tutor) - עוסק בהוראה אינדיווידואלית המותאמת למיומנויות שאותן צריך הלומד לרכוש.
- **המורה החכם, המדריך והידיד** (mentor) - בעל ידע וניסיון רב המספק למודרך קשר, ייעוץ, הדרכה, הוראה, הדגמה וחסות מקצועיים.
- **מאמן** (coach) מקדם כישורים באמצעות שימוש בשיטות הוראה ספציפיות בסביבה לא-שיפוטית, ומספק משוב מתמשך על ביצועים ושליטה.
- **מתכלל** (integrator) - אחראי לבניית גשרים וקשרים אישיים ומינהלתיים בין המורים לבין ממלאי תפקידים משלימים, כגון יועצים, מדריכים ואנשי מינהל, ופועל גם כבורר ופותר בעיות עבור התלמידים באופן אינדיווידואלי או קבוצתי.
- **מחנך** (educator) - מתמקד בהקניית הערכים החברתיים, הממלאים תפקיד מרכזי בעיצוב דמות הלומד.

(על פי: <http://www.itu.org.il/uploads/steps/b/94-117.pdf>)

שאלות:

- ציין לפחות שניים מהתפקידים המתוארים לעיל, המאפיינים אותך במיוחד.
- האם אתה מצליח לתת להם ביטוי מלא? כיצד? תן דוגמאות.
- איזה עוד תפקיד תרצה לקחת על עצמך כדי לשפר את תפקודך?
- מה/מי עשוי לסייע לך?

שלב ג' – במליאה שאלות לדיון:

1. האם ניתן לצפות שהמורה ימלא את כל התפקידים כפי שהוגדרו בכרטיס המשימה? הסבירו.
למנחה: חשוב להדגיש שאין בנמצא אף מורה שמממש את כל התפקידים שתוארו. חשוב שהמורה יזהה בבירור את נקודות החוזק שלו, ידע להשתמש בהן באופן אפקטיבי וישאף לשפר את הנקודות הפחות חזקות.
2. אילו דברים חדשים למדתם על עצמכם כמורים?
3. מה חשוב לכם להשיג בעבודתכם?

למנחה: לאחרונה התפרסם בכתב העת **קשר עין** (גיליון 161, יולי 2006) המאמר "להיות מורה - הזמנה לדיון" מאת פרופ' שלמה בק, נשיא המכללה האקדמית לחינוך ע"ש ק"י בבאר שבע. במאמר מציע הכותב לקיים דיון בשאלות היסוד של מקצוע ההוראה, במעמדו של המורה ובתפקידים המוטלים עליו בימינו. להלן מספר נקודות לדיון:

4. פרופ' שלמה בק כותב שעם היחלשות מעמדה של המשפחה "נתבעים המורים לשמש לתלמידיהם עוגן חינוכי...היכולת לשמש לילד כתובת היא תנאי להביא אותו לתהליך של למידה..."
האם לדעתכם יש קשר בין תהליך הלמידה של התלמיד לבין היותו של המורה כתובת משמעותית ורלוונטית עבור התלמיד?
5. ועוד כותב פרופ' בק כי תפקידם של "המבוגרים המחנכים הוא לספק לילדים מצפן שבעזרתו יוכלו לנווט בעולם הכאוטי והמשתנה." "לטענתו, עיסוק בנושאים כמו כבוד האדם, דמוקרטיה, דפוסי הבילוי של בני נוער, השפעת אמצעי התקשורת וכו' חייב להיות חלק מהדיאלוג בין המורה לתלמידיו – מה דעתכם?
6. מה מתוך הרעיונות שעלו בדיון חשוב בעיניכם לאמץ בעבודתכם החינוכית ומדוע?
7. אילו קשיים צפויים בתהליך היישום של רעיונות אלה?
8. מהם הרווחים שיכולים התלמידים, המורים, בית הספר והחברה הישראלית להפיק מיישום רעיונות אלה?

למנחה: הפעילות המוצעת מהווה תשתית להמשך העבודה במהלך השנה, שתפקידה לחזק את יכולות המורים, להעניק להם תחושת השתייכות לקהילה הבית ספרית, לתת להם להרגיש שהם לא לבד ולהקנות להם כלים למימוש החזון של המורה המשמעותי והמשפיע.

נספח מס' 1: קטעי מקורות

1.איך היה המורה החריג, חובש הכיפה, למורה האהוד ביותר. שיעור של יעקב מאיר היה נתלה בשורה בטקסט והופך לשיחה ערה על כל דבר שגילינו בו עניין. הביטוי "צריך להספיק את החומר" לא עלה על הדעת. מראה שכיח במסדרון: נחיל ילדים עוטף את יעקב מאיר, רוחש ויכוח לוחט על סוגיה שעלתה בשיעור.

דרך חשיבתו של יעקב מאיר נטפה שכלתנות. לימודי ההלכה אתו היו אנליטיים לא פחות מלימודי המתמטיקה. הורים יודעי דבר הדליפו שהוא תלמיד באוניברסיטה העברית ומלמד אותנו, החילונים, מתוך תחושת ייעוד. בעוד עניין היה יעקב מאיר חריג בבית הספר. הוא הרבה לדבר אתנו על עניינים פוליטיים, ואנחנו לא העלינו על דעתנו לתבוע ממנו להימנע מעירוב פוליטיקה בחינוך...

התבגרנו. אני מאמין שדמותו של יעקב מאיר נחרתה בזיכרון האישי המעצב של כל אחד מאתנו, גם אם היתה עולה רק כאשר התפנינו לנוסטלגיה...ב-39 השנים מאז שנעלם, פגשתי לא מעט אנשים מרשימים, אבל היחיד שבהם שהייתי רוצה לשמוע מה היה אומר עכשיו הוא יעקב מאיר.

(אריאל רובינשטיין, "פרשת גבריאיל תירוש ב'", הארץ, 2.5.06)

2. ז'אק, גיבור ספרו הביוגרפי של אלבר קאמי, "אדם הראשון", גדל במשפחה ענייה באלג'יר, יתום מאב, וכן לאם חירשת. מורוה בשנתו האחרונה בבית הספר היסודי היה מר ברנאר. "את האיש הזה לא חדל לאהוב מעולם, גם לא כשהפרידו ביניהם השנים, המרחק... עם מר ברנאר היו הלימודים מעניינים תמיד, מן הסיבה הפשוטה שאהב את מקצועו בכל מאודו. גם אם בחוץ צווחה השמש על הקירות הצהבהבים ובכיתה עצמה פיעפע החום... וגם אם ירד גשם... במבול לא פוסק... דעת התלמידים כמעט לא הוסחה... הוא טיפח בתלמידיו אותו רעב החיוני לילד יותר מלמבוגר: הרעב לגילוי... בשיעורים של מר ברנאר הם הרגישו לראשונה שהם קיימים ושמתייחסים אליהם במלוא הכבוד: הם נמצאו ראויים לגלות את העולם... מר ברנאר הוא האיש ששילח את ז'אק אל העולם ולקח עליו את האחריות כשעקר אותו מביתו כדי שילך לו לגלות תגליות גדולות עוד יותר." בשנת לימודיו האחרונה בבית הספר העממי זימן אליו מר ברנאר את ז'אק יחד עם שלושה תלמידים נוספים מכיתתו, ואמר להם: "אתם התלמידים הכי טובים שלי. החלטתי להציע את מועמדותכם למילגה לבתי הספר התיכוניים ולמיכללות... בית הספר התיכון יפתח לכם את כל הדלתות. ואני מעדיף שילדים עניים כמוכם ייכנסו בדלתות האלה." לאחר מכן, הלך מר ברנאר לביתו של תלמידו, פגש את אמו וסבתו, ושיכנע אותן לתמוך בהמשך לימודיו של הילד. בתוך כך, גם לקח על עצמו להכשיר באופן מיוחד את ארבעת הילדים לקראת המשך לימודיהם. "חודש ימים, יום יום אחרי הלימודים נשאר מר ברנאר עוד שעתיים עם ארבעת הילדים ולימד אתם. ז'אק היה חוזר בערב עייף ונרגש כאחד ויושב עוד להכין את שיעוריו." לאחר שהתקבל לבית הספר התיכון נפרד ממנו מר ברנאר במלים: "עכשיו אינך צריך אותי עוד, יהיו לך מורים יותר מלומדים, אבל אתה יודע איפה אני, בוא אלי אם תהיה זקוק לעזרתי."

(אלבר קאמי, אדם הראשון, עם עובד/ספרית הפועלים, 1995, עמ' 124 – 149)

1. בביוגרפיה של יצחק רבין "פנקס שירות", מתאר רבין את מורוה ב"בית החינוך לילדי העובדים" בתל אביב, אליעזר שמאלי. "אחת הדמויות הבולטות, שהטביעה את

חותמה בכיתתנו, " כותב רבין, ממרחק של כמעט חמישה עשורים, "היה המחנך המצוין אליעזר שמאלי. הוא טיפח בקרבנו רוח טובה של רעות וחברות, קירב אותנו אל הטבע ונטע בנו את האהבה הגדולה לארץ-ישראל ולנופיה...שמאלי 'אשם' גם בתמורה פרטית שחולל אצלי. עד שבא אלינו הייתי ילד בודד. הוא הפיל את המחיצות ובהשפעתו שאפתי להימצא בחברה, לפעול עם כולם, לחוש את החוויה של 'להיות ביחד'."

(יצחק רבין. פנקס שירות, ספריית מעריב, תש"ם, 1979)

2. הרבה ממה ששמעתי מפי זלדה בקיץ ההוא היה למעלה מהבנתי. אבל מיום ליום היא הגביהה עוד מעט ועוד מעט את רף הבנתי. אני זוכר, למשל, שהיא סיפרה לי על ביאליק. על ילדותו, על אכזבותיו וגם על חייו הרעים סיפרה... אהבתי את הדרך שבה הניחה מורה-זלדה מילה ליד מילה: יש שהניחה מילה רגילה אחת, יומיומית, ליד מילה אחרת, גם היא שגורה ונדושה, והנה בצירופן פתאום, מתוך עצם היותן זו ליד זו, שתי מילים רגילות לגמרי שאינן רגילות לעמוד זו אצל זו, כמו רץ ביניהן פתאום איזה זיק חשמלי והרהיב לי את רוחי השוחרת פלאי מילים... בכל העולם כולו לא היתה איפוא אוזן פנויה לשמוע אותי, אלא לעתים רחוקות בלבד. וגם כשהואילו בחסדם לפנות ולהקשיב לי, היו מתעייפים ממני אחרי שלושה-ארבעה רגעים אף כי מתוך נימוס הוסיפו להעמיד פני שומעים ולעתים גם זייפו הנאה. רק מורה-זלדה היתה מקשיבה לי: ולא כדודה טובת-לב המשאילה בלאות, מרוב רחמים, את אוזנה המנוסה לשימושו הטרורף של נער קדחתני המתגעש לה ועולה על גדותיו בן-רגע. לא. היא הקשיבה לי באיטיות ובכובד-ראש, כמו לומדת ממני דברים שנעמו לה או שעוררו בה סקרנות. זאת ועוד: מורה-זלדה נהגה בי בכבוד בכך שכאשר רצתה שאדבר היתה משלהבת אותי בעדינות, תורמת זרדים למדורה...

(עמוס עוז, סיפור על אהבה וחושך, כתר 2002, עמ' 334-336)

נספח מס' 2 - רשימת סרטים מומלצים

(ניתן להשיג את הסרטים בספריות הווידאו)

1. **לנגן מהלב** (ארה"ב, 1999, 122 דק'). סרט המבוסס על סיפור חיים אמיתי של מורה המשקיעה את כל כולה בהקניית אהבת מוזיקה לתלמידיה.
2. **סיכון מחושב** (ארה"ב, 1995, 95 דק'). נחתת לשעבר מגיעה לבית ספר תיכון ללמד את הכיתה הקשה ביותר, ומצליחה, על אף הקשיים, להתחבב על תלמידיה.
3. **מועדון הקיסר** (ארה"ב, 2002, 109 דק'). סיפורו של פרופסור שהקדיש את כל חייו להוראה בבית ספר יוקרתי לבנים.
4. **הכוכבים של שלומי** (ישראל, 2003, 94 דק'). הנער גיבור הסרט הוא תלמיד גרוע ולא מקובל על חבריו, עד שמגיע מורה חדש לבית הספר ודוחף אותו להצלחה.
5. **לאדוני באהבה** (אנגליה, 1966, 105 דק'). סרט המבוסס על סיפור אישי של מהנדס מצליח, הנוטש את הקריירה שלו ומחליט להקדיש את עצמו לעבודה חינוכית עם בני נוער בשכונת מצוקה.
6. **ללכת שבי אחריו** (ארה"ב, 1989, 128 דק'). מורה מגיע לכיתה חסרת מוטיבציה ללמידה והוא מצליח לעורר את התלמידים ולהובילם אל חוויית הלימוד.
7. **הלוח** (איראן, 2000, 85 דק'). מסעם של כמה מורים ברחבי המדינה, ונוודדים עם לוח וגירים כדי ללמד ילדים בכפרים נידחים.
8. **מועדון ארוחת הבוקר** (ארה"ב, 1985, 97 דק'). סרט התבגרות המתאר יום בחיי חמישה מתבגרים המרותקים כל אותו יום לבית הספר, בהשגחתו של אחד המורים.
9. **בילי אליוט** (אנגליה, 2000, 110 דק'). התבגרותו של נער בעל כישרון יוצא דופן בריקוד ומערכת יחסיו המיוחדת עם מורתו.
10. **ניו יורק רוקדת** (ארה"ב, 2005, 105 דק'). ניסיונותיהם של מנהלי בתי ספר להתגבר על בעיות משמעת ואלימות בקרב תלמידיהם באמצעות עידודם להשתתף בתחרויות בית ספריות.
11. **פעלים למתחילים** (צרפת, 2002, 104 דק'). סיפורו של בית ספר בו לומדים בכיתה אחת תריסר ילדים בגילאים שונים, בהדרכתה הנעימה של מורה.
12. **כשהנערים שרים** (צרפת, 2004, 95 דק'). העלילה מתרחשת אחרי מלחמת העולם השנייה, כאשר למוסד לבני נוער בעייתיים מגיע מורה חדש.

מורים שמאירים ותלמידים מוארים

"היא היתה אהבתי הראשונה: אישה לא נשואה כבת שלושים, מורה-זלדה, גברת שניאורסון. עדיין לא הייתי בן שמונה וכבר היא שטפה את כולי והרעידה בי איזה מטרונום פנימי שעד אז לא זע ומאז עד עכשיו לא חדל". (עמוס עוז, סיפור על אהבה וחושך, כתר 2002, עמ' 329)
"אם ביטאת בכיתה רעיון שמצא חן בעיניה, היתה מורה-זלדה מצביעה עליך ואומרת חרש: תסתכלו נא כולכם, הנה יש כאן ילד שטוף-אור". (שם, עמ' 327)

כך כותב הסופר עמוס עוז על מורתו המשוררת זלדה שלימדה אותו בכיתה ב' בימי ילדותו בירושלים. מורה-זלדה הקשיבה לו בכובד ראש ונהגה בו בכבוד. לה היה מביא את השירים שכתב והיא גילתה לו עברית שלא שמע עד אז והכירה לו ספרי שירה של משוררים כלאה גולדברג, יוכבד בת מרים ואסתר ראב.

בכל מורה קיים פוטנציאל להשפיע על תלמידיו ולהיות דמות משמעותית בחייהם, גם שנים רבות לאחר שסיימו את לימודיהם. יעידו על כך יצירות ספרותיות רבות נוספות, בהן הונצחו מורים על ידי תלמידיהם הסופרים.

ממחקרים שונים שבדקו מהי דמות המורה האידיאלי בעיני תלמידים, התברר כי יש מספר תכונות שחוזרות על עצמן, אך בכל אחד מהמחקרים ניתן להן דגש שונה. ברובם עולים שני מרכיבים מרכזיים של המורה האידיאלי: שליטה בתחום הדעת ובמיומנויות הוראה והיכולת ליצירת דיאלוג משמעותי עם התלמידים.

המורה הוא דמות ייחודית בעיני תלמידיו והוא נדרש לספק לתלמידים, הנמצאים במצב של התפתחות מתמדת, סביבת למידה תומכת. סביבת למידה זו צריכה להציע למורה ולתלמיד תפקידים פעילים ומאתגרים של חשיבה, בחירה וקבלת החלטות. זוהי סביבה גמישה ובה עובד המורה הן ברמת הכיתה והן ברמת הפרט, והמטרה המנחה אותו היא שכל לומד יוכל לממש את מגוון יכולותיו האישיות.

מורים שמבקשים להביא את תלמידיהם למיצוי יכולותיהם הם מורים שמקיימים יחסי אדם-מורה/אדם-תלמיד עם תלמידיהם. הם מבינים שיחסי מורים-תלמידים הם יחסים שיש בהם דיאלוג, אהבה, אותנטיות וישרות. הכיתה בה הם מלמדים נתפסת בעיניהם כקהילה אנושית, שיש בה מגוון של התנסויות וחוויות משמעותיות, התורמות לעיצוב האישיות של חבריה והמסייעות לתהליך צמיחתם של תלמידיהם. יחסיהם של מורים אלה עם תלמידיהם הם עשירים ומורכבים, יחסים של נתינה הדדית, ויש בהם סיפוק ותגמולים, שאינם בהכרח חומריים, אלא יותר רגשיים.

מורה, הפועל בסביבת למידה גמישה הממוקדת בתלמיד, צריך לפתח מיומנויות מקצועיות מתאימות. מיומנויות אלה כוללות הנחיית קבוצות תלמידים, הדרכת תלמידים בודדים, הכוונה למקורות מידע, ייעוץ לגבי טיפול נכון במידע כדי שיהפוך לידע משמעותי, התבססות על פעילויות לימודיות של פרוייקטים ותיקי עבודות והערכה של פעילויות אלה. בעולם המורכב של ימינו, תפקידו של המורה כמקנה ידע הולך ומצטמצם, והצורך במורה החונך,

שעמו מנהלים דו-שיח אישי שבו באים לידי ביטוי מכלול משאלותיו, בעיותיו וצרכיו הייחודיים של התלמיד, גובר מיום ליום.

סביבת העבודה החדשה והאתגר שהיא מציבה למורה לשלוט במיומנויות הנדרשות ממנו הובילו להתפתחותן של הגדרות חדשות לתפקידי המורה, כגון: מלמד, מנטור, מחנך, מנחה, חונך, מאמן ומתכלל. כל ההגדרות הללו נותנות משנה תוקף לתפקיד החשוב כל כך שממלא המורה בחברה האנושית. הדבר חשוב במיוחד היום, לאור הדיון המתמשך על הפיחות שחל במעמדו של המורה. מורה בעל מיומנויות של חונך, מדריך, יועץ ומאמן הוא מורה משפיע, המטביע את חותמו ונחרת בזיכרונם של תלמידיו.

מה ברשת

על דמותו של המורה המשמעותי

מאמרים

להיות מורה - הזמנה לדיון מאת פרופ' שלמה בק – אתר ארגון המורים
<http://www.irgun-hamorim.org.il/index.asp?action=read&atcid=79611>

על הרעיון של מורה חונך מאת סימה אוריון – אתר משרד החינוך
http://www.education.gov.il/hadracha/download/asufa2_7.rtf

על מה משפיע המורה המשפיע? מאת פרופ' ישעיהו תדמור – אתר מופ"ת
<http://portal.macam.ac.il/DbImage.aspx?image=file&id=378>

שלושה דיוקנאות של מורים במראת הסטודנט להוראה - המורה האידיאלי, מורה המורים ודמות הסטודנט עצמו כמורה מאת נירית רייכל ושרה ארנון – אתר מופ"ת
<http://portal.macam.ac.il/DbImage.aspx?image=file&id=691>

מורה טוב דומה להורה טוב מאת ירדן בן-חורין – אתר סמינר הקיבוצים
<http://info.smkb.ac.il/home/home.exe/654/37756>

להיות מורה משפיע מאת חיים עמית – אתר פסיכולוגיה עברית
<http://www.hamit.co.il/articlePrintMode.asp?id=658>

מורנו אביזוהר ופרופסור הרברט מאת חגי רוגני – אתר הסתדרות המורים
<http://www.itu.org.il/Index.asp?ArticleID=1574&CategoryID=536&Page=2>

מורה לחיים מאת מני מאוטנר – אתר אוניברסיטת תל-אביב
<http://www.tau.ac.il/law/mautner/lecture/lect.hora1.doc>

פעילויות באתר מינהל חברה וטנר בנושא יחסי מורים-תלמידים

חיים של כבוד
<http://noar.education.gov.il/main/upload/perut/democ.htm>

מעלים באקלים
<http://noar.education.gov.il/main/upload/perut/democ10.htm>

אירועים מחיי בית הספר

<http://www.snunit.k12.il/minhal/word/20035.doc>

מה התפקיד שלנו?

<http://www.snunit.k12.il/minhal/word/4247.doc>

כתיבה: ישראלה אורנשטיין, ורדה גיל, צפרית גרינברג
עריכה: אוריה שוחט
עריכה לשונית: אמנון ששון
הקלדה: כרמלה אפטקר
עיצוב והפקה: עמליה לואין ודקלה משיח